

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

просп. Соборний, 164, м. Запоріжжя, 69107, тел. / факс: (061) 224-63-81

E-mail: adm@zoda.gov.ua, сайт: www.zoda.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 00022504

від 18.11. 2019 р. № 10735/08-08 На № _____ від _____ 20__ р.

Верховна Рада України

Народному депутату України

Павлу МЕЛЬНИКУ

**Про екологічну ситуацію
в Якимівському районі
спричинену господарською
діяльністю ПрАТ «ЗЗРК»**

Шановний пане Павле!

На Ваш депутатський запит від 01.11.2019 № 01/9, який надійшов листом Голови Верховної Ради України від 01.11.2019 № 11/10-586, обласна державна адміністрація повідомляє про таке.

Громадській організації «Антикорупційний рух воїнів АТО» на звернення від 24.09.2019 № 24/09-8 повідомлено, що приватне акціонерне товариство з іноземними інвестиціями «Запорізький залізорудний комбінат» (далі – ПрАТ «ЗЗРК») з 1970 року відпрацьовує залізні руди Південно-Білозерського родовища підземним способом. Експлуатація рудника пов'язана з постійним водовідливом природних шахтних вод, що надходять у гірничі виробки на глибині від 301 м до 940 м.

Відповідно до технічного проекту, шахтні води відводяться по системі гідротехнічних споруд ПрАТ «ЗЗРК» в ізолюваний ставок-випаровувач, розташований у верхів'ї Утлюцького лиману Азовського моря. Ставок-випаровувач повністю ізолювано штучно створеними греблями та обвідним каналом від Утлюцького лиману та річок Великий і Малий Утлюк.

Ставок-випаровувач ПрАТ «ЗЗРК» створений у верхів'ї Утлюцького лиману в 1980 році, згідно з Постановою Ради Міністрів України № 323 від 29.04.1972 по проекту, розробленому інститутом «Укрдипроводгосп» і узгодженому усіма зацікавленими міністерствами і відомствами, включаючи природоохоронні органи, органи охорони здоров'я, рибоохорони, а також органами місцевої влади Якимівського району.

Варіант будівництва ізолюваного ставка-випаровувача в Утлюцькому лимані на період розробки проекту визнано самим оптимальним у техніко-економічному та екологічному планах, тому він і був реалізований.

До 1980 року ПрАТ «ЗЗРК» здійснювало скидання дренажних шахтних

Вх. № 824440

вод верхньої зони через каскад ставків у р. Білозерка, а потім у Каховське водосховище. Води рудно-кристалічної товщі системою водовідливу скидалися в ставки-відстійники балки Вербова, і потім по трубопроводу в Каховське водосховище. Скидання такого об'єму шахтних вод в Каховське водосховище визивало загрозу його засолення, погіршення санітарного режиму водосховища як водойми прісних вод питної якості.

Отже, прийняття рішення про скидання дренажних шахтних вод ПрАТ «ЗЗРК» у ставок-випаровувач стало позитивним розв'язанням проблеми екологічної системи Каховського водосховища і зрошуваних земель півдня Запорізької області від засолення. Крім того, це рішення є найоптимальнішим та виключає можливість нанесення шкоди навколишньому середовищу.

У вітчизняній практиці на той час утилізація шляхом випаровування такого об'єму шахтних вод і будівництво подібних гідротехнічних споруд проводилося вперше. Це насамперед викликано соціальними, економічними та екологічними причинами, а також на той момент і до цього часу є економічно і екологічно оптимальним варіантом.

Зазначена технологія застосовується більше 40 років, відсутність її негативного впливу на навколишнє природне середовище неодноразово визначалася на наукових конференціях.

Для відпрацювання родовища залізних руд прийнята камерна система добування із закладкою виробленого простору сумішшю, котра твердіє. Це дозволяє не тільки максимально видобувати руду, а й зберігати поверхню для землекористування, в тому числі і по продуктивності водоносних горизонтів для водопостачання регіону.

Комплекс відводу шахтних вод у ставок-випаровувач є складовою частиною технологічного процесу з видобутку залізних руд, без якого робота підприємства неможлива.

У вересні 2018 року Державною екологічною інспекцією у Запорізькій області (далі – Інспекція) здійснено планову перевірку дотримання вимог природоохоронного законодавства ПрАТ «ЗЗРК».

За результатами перевірки виявлені порушення вимог природоохоронного законодавства: перевищення нормативів якості води по випуску № 1 в Утлюцький лиман; недотримання у 2016 році ліміту використання води з підземних джерел (шахтні води); не погоджено з уповноваженим органом у встановленому порядку місця та періодичність відбору проб та перелік контрольованих показників по випуску № 1 (аварійний) у річку Велика Білозерка та випуску № 1 в Утлюцький лиман; порушення правил експлуатації водогосподарських споруд; пошкодження водогосподарських споруд; відсутні документи, що посвідчують державну реєстрацію права власності чи права користування земельними ділянками (у тому числі земельною ділянкою, яка використовується під розміщення ставка-випаровувача для випаровування вод шахт ПрАТ «ЗЗРК», що знаходиться на території Якимівського району, Запорізької області у акваторії Утлюцького лиману Азовського моря); невиконання раніше наданого припису тощо.

За результатами перевірки Інспекцією надано обов'язковий до виконання припис, складено 22 протоколи про адміністративне правопорушення за ст. ст. 82-1, 82-4, 60, 188-5, ч. 1. ст. 78, ч. 2 ст. 79, ч. 1 ст. 61, ч. 2 ст. 61, ч. 1 ст. 59, притягнуто до адміністративної відповідальності 16 посадових осіб на загальну суму 1989 грн.

ПрАТ «ЗЗРК» відповідними листами на адресу Інспекції звітувало про виконання окремих пунктів наданого припису.

Наразі, на розгляді Запорізького окружного адміністративного суду знаходиться справа № 280/4415/18 за позовом ПрАТ «ЗЗРК» до Інспекції про визнання протиправним та скасування припису.

За виявлене перевищення лімітів використання води, встановлених у дозволі на спеціальне водокористування на 2016 рік, здійснено розрахунок розміру відшкодування збитків на суму 52439 грн. Для відшкодування збитків, завданих державі, Інспекцією подано претензію від 04.10.2018 № 53 на суму 52439 грн, яку добровільно сплачено в повному обсязі.

За викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря без дозволу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади, ПрАТ «ЗЗРК» розраховано збитки на загальну суму 205461,52 грн. Для відшкодування збитків завданих державі, Інспекцією подано претензію від 05.06.2019 № 2175/12 на суму 205461,52 грн. У добровільному порядку ПрАТ «ЗЗРК» шкоду не відшкодовано. Матеріали перевірки та претензійної роботи за даним фактом направлено до Прокуратури Запорізької області для вирішення питання представництва інтересів держави у суді. Копія відповіді додається.

Додаток: на 3 арк. в 1 прим.

З повагою

голова

Віталій ТУРИНОК

18.11.2019

10735/2-08

**Про екологічну ситуацію
в Якимівському районі,
спричинену господарською
діяльністю ПрАТ «ЗЗРК»**

Розглянувши Ваше звернення від 24.09.2019 № 24/09-8 про екологічну ситуацію в Якимівському районі Запорізької області, спричинену господарською діяльністю Приватного акціонерного товариства «Запорізький залізорудний комбінат» (далі - ПрАТ «ЗЗРК»), яке надійшло від Народного депутата України Павла Мельника, обласна державна адміністрація, в межах компетенції, повідомляє про таке.

ПрАТ «ЗЗРК» з 1970 року відпрацьовує залізні руди Південно-Білозерського родовища підземним способом. Експлуатація рудника пов'язана з постійним водовідливом природних шахтних вод, що надходять у гірничі виробки на глибині від 301 м до 940 м.

Відповідно до технічного проєкту, шахтні води відводяться по системі гідротехнічних споруд ПрАТ «ЗЗРК» в ізольований ставок-випаровувач, розташований у верхів'ї Утлюцького лиману Азовського моря. Ставок-випаровувач повністю ізольовано штучно створеними греблями та обвідним каналом від Утлюцького лиману та річок Великий і Малий Утлюк.

Ставок-випаровувач ПрАТ «ЗЗРК» створений у верхів'ї Утлюцького лиману в 1980 році, згідно з Постановою Ради Міністрів України № 323 від 29.04.1972 по проєкту, розробленому інститутом «Укрдіпроводгосп» і узгодженому усіма зацікавленими міністерствами і відомствами, включаючи природоохоронні органи, органи охорони здоров'я, рибоохорони, а також органами місцевої влади Якимівського району.

Варіант будівництва ізольованого ставка-випаровувача в Утлюцькому лимані на період розробки проекту визнано самим оптимальним у техніко-економічному та екологічному планах, тому він і був реалізований.

До 1980 року ПрАТ «ЗЗРК» здійснювало скидання дренажних шахтних вод верхньої зони через каскад ставків у р. Білозерка, а потім в Каховське водосховище. Води рудно-кристалічної товщі системою водовідливу скидалися в ставки-відстійники балки Вербова, і потім по трубопроводу в Каховське водосховище. Скидання такого об'єму шахтних вод в Каховське водосховище визивало загрозу його засолення, погіршення санітарного режиму водосховища як водойми прісних вод питної якості.

Отже, прийняття рішення про скидання дренажних шахтних вод ПрАТ «ЗЗРК» у ставок-випаровувач стало позитивним розв'язанням проблеми екологічної системи Каховського водосховища і зрошуваних земель півдня Запорізької області від засолення. Крім того, це рішення є найоптимальнішим та виключає можливість нанесення шкоди навколишньому середовищу.

У вітчизняній практиці на той час утилізація шляхом випаровування такого об'єму шахтних вод, і будівництво подібних гідротехнічних споруд проводилося вперше. Це, насамперед, викликано соціальними, економічними та екологічними причинами, а також на той момент і до цього часу є економічно і екологічно оптимальним варіантом.

Зазначена технологія застосовується більше 40 років, відсутність її негативного впливу на навколишнє природне середовище неодноразово визначалася на наукових конференціях.

Для відпрацювання родовища залізних руд прийнята камерна система добування із закладкою виробленого простору сумішшю, котра твердіє. Це дозволяє не тільки максимально видобувати руду, а й зберігати поверхню для землекористування, в тому числі і по продуктивності водоносних горизонтів для водопостачання регіону.

Комплекс відводу шахтних вод у ставок-випаровувач є складовою частиною технологічного процесу з видобутку залізних руд, без якого робота підприємства неможлива.

У вересні 2018 року Державною екологічною інспекцією у Запорізькій області (далі – Інспекція) здійснено планову перевірку дотримання вимог природоохоронного законодавства ПрАТ «ЗЗРК».

За результатами перевірки виявлені порушення вимог природоохоронного законодавства: перевищення нормативів якості води по випуску № 1 в Утлюцький лиман; недотримання у 2016 році ліміту використання води з підземних джерел (шахтні води); не погоджено з уповноваженим органом у встановленому порядку місця та періодичність відбору проб та перелік контрольованих показників по випуску № 1 (аварійний) у річку Велика Білозерка та випуску № 1 в Утлюцький лиман; порушення правил експлуатації водогосподарських споруд; пошкодження водогосподарських споруд; відсутні документи, що посвідчують державну реєстрацію права власності чи права користування земельними ділянками (у тому числі земельною ділянкою, яка використовується під розміщення ставка-випаровувача для випаровування вод

шахт ПрАТ «ЗЗРК», що знаходиться на території Якимівського району, Запорізької області у акваторії Утлюцького лиману Азовського моря); невиконання раніше наданого припису тощо.

За результатами перевірки Інспекцією надано обов'язковий до виконання припис, складено 22 протоколи про адміністративне правопорушення за ст. ст. 82-1, 82-4, 60, 188-5, ч. 1. ст. 78, ч. 2 ст. 79, ч. 1 ст. 61, ч. 2 ст. 61, ч. 1 ст. 59, притягнуто до адміністративної відповідальності 16 посадових осіб на загальну суму 1989 грн.

ПрАТ «ЗЗРК» відповідними листами на адресу Інспекції звітувало про виконання окремих пунктів наданого припису.

Наразі, на розгляді Запорізького окружного адміністративного суду знаходиться справа № 280/4415/18 за позовом ПрАТ «ЗЗРК» до Інспекції про визнання протиправним та скасування припису.

За виявлене перевищення лімітів використання води, встановлених у дозволі на спеціальне водокористування на 2016 рік, здійснено розрахунок розміру відшкодування збитків на суму 52439 грн. Для відшкодування збитків, завданих державі, Інспекцією подано претензію від 04.10.2018 № 53 на суму 52439 грн, яку добровільно сплачено в повному обсязі.

За викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря без дозволу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади, ПрАТ «ЗЗРК» розраховано збитки на загальну суму 205461,52 грн. Для відшкодування збитків, завданих державі, Інспекцією подано претензію від 05.06.2019 № 2175/12 на суму 205461,52 грн. У добровільному порядку ПрАТ «ЗЗРК» шкоду завдану державі не відшкодовано. Матеріали перевірки та претензійної роботи за даним фактом направлено до Прокуратури Запорізької області для вирішення питання представництва інтересів держави у суді.

Заступник голови

Марина КУДЕРЧУК

